

Lore hautsetan meزالagun

TESTUA ETA ARGAZKIA:

Jakoba Errekondo

jakoba@bizibartztea.eus

Udaberria zaigu loreen sasoia. Ez da bakarra, ordea; loraldia ez da urte osoan amaitzen, bukatzen ez den emana da loreena. Etengabeko lore batean bizi gara. Aurten oraindik ahorik, ez abereenik ez segarenik, ezagutu ez duten belazeak ikusgarriak daude, lore desdetxa! Lorez lore dabiltzanen hegaldien zunburrunak sinfonia dirudi.

Etxeko teilatuaren hegalepean dugun erle-eultzea denak emanda dabil, sasoi honetan aspaldiko urteetako erle dantza handiena sumatzen dut. Izan ere, bada loretik! Eta loreak polinizatzailea behar. Polinizazioa aise ulertzen da: loreko aieka arrak sortzen duen lore hautsak edo polen aleak beste lore bateko aieka emera iritsi behar du. Emean gauzatuko du ernalketa polenak.

Lore hautsak loretik lorerako bide hori nola egiten du? Zubilan hori noren ardura da? Haizeak lan ederra hartzen

Inurria ahabiaren lorearen barruan.

du, espezie askoren meزالagun bikaina da. Beste espezie ugari animaliak behar dituzte urgazle. Batzuek animalia jakinekin dituzte tratua lotuta. Horiiek estutasun handiak izan ditzakete animalia hori galbidean sartzen bada. Badira polinizaziorako animalia asko erabiltzen dituzten landareak; horiek samurragoa dute etorkizuna, baten faltan beste batek egingo dizkie-eta bere-ter laguntzaile lanak.

Bereter, urgazle, meزالutil, laguntzaile... Norbaiten premian dira landareak. Haiek erakartzeko eta bere lana saritzeko, loreak usainak, kiratsak, ko-

loreak, formak eta abar sortuko ditu: "txerrimuniak ordainetan".

Loratzen diren landareen lautik hiruk polinizatzailearen bat behar du. Horieta-tik mila inguru txoriak, saguzarrak edo ugaztun txikiak dira. Beste berrehunen bat mila intsektu dira: euli, tximeleta, kakalardo, inurri, liztor, erlastar, sits, erle...

Gure elikaduraren hirutik bat haien esku dagoela esan ohi da. Zaindu ditzagun: ez erabili pestizidarik eta utzi loratzen belaze eta landareki naturalei. Eta, gerezi bat edo pipermin bat ahoratzen duzunean, gogoan izan intsektu urgazleak. ■

IRAKURLEAK GALDEZKA

Galderaren bat egin edo gairen bat proposatu nahi badiguzu, bidali mezua landareak@argia.eus helbidera eta orrialde honetan bertan irakurri ahal izango duzu erantzuna.

Kaixo Jakoba. Neguan ortuan ortuariez gain txilarra izaten dut ereinda. Udaberrirantz moztu, lurra bueltatu eta lurpera botatzen dut. Hori egin ostean karetu dezaket? Adiorik ez.

Juan de Atxirika (Murjeta)

Kaixo Juan. Hasteko, barkatu atzerapena, baina zure galdera hau ez dakit nondik nora ibili dugun eta atzera geratu

egiten duzu, lan hori lurrerako oso ona da. Eta egia da, ondoren karetea ona da. Ahal baduzu zuzenean ez karetu. Egun batzuk utzi. Aukerarik ez baduzu, segituan landu behar duzulako, karetu eta kito.

da... Bestetik, zer da txilarra? Nik uste guk txirta deitzen duguna izango dela. Baina bada ez pada galdetu egiten dizut, ilar txiki baten tankera-koa da? Hala bada oso ondo